

Lugupeetud õiguskantsler Ülle Madise

Teie poole pöördub MTÜ Eesti Perearstide Selts. Eesti Perearstide Selts soovib Teiepoolset hinnangut patsientide nimistusse sundmääramise suhtes Terviseameti poolt. Kuna perearstita jäävaid nimistuid on lähitulevikus prognoosida mujalgi, soovime kindlust, et sellisel puhul toimetamine oleks õiguspärane ning patsientide õigustele võimalikult vähe riivet tekitav. Ka perearstinimistute ning teeninduspiirkonna liiga suureks tegemine ei ole mitte ainult perearstide, vaid ka patsientide mure, kes seetõttu võivad jääda vajamineva tähelepanu ning optimaalse abita.

Antud juhtum puudutab kolme perearstinimistut, mille perearstid oma nimistutest loobusid – N0730 Jõgevamaal; N0789 Setomaal; N0631 Valgamaal. Oma nimistutest loobunud perearstide teated on avalikustatud Terviseameti poolt Ametlikud Teadaanded veebiportaalis (02.07.2018 otsusele nr 6.1-1/21; 06.06.2018 otsusele nr 6.1-1/19; 16.01.2015 otsus nr 6.1-1/1). Aastatel 2015-2018 oli pikalt nimistus (N0730) asendusarst, kes 31.10.18 loobus ajutisest asendamisest. Terviseameti poolt edastati Eesti Perearstide Seltsile 2018. aastal (09.05.2018; 13.08.2018; 08.11.2018) konkursiteated perearstide leidmiseks vabanenud nimistutele ning lisaks üks abipalve asendusarsti leidmiseks Valgamaale.

Terviseameti esindaja pöördus Eesti Perearstide Seltsi juhatuse poole 23.11.2018, kus paluti Setomaa nimistu asendusarsti mitteleidmisele tagasisidet ning kutsuti juhatust 06.12.18 Setomaa Vallavalitsusega ning kohalike perearstidega kohtuma. Eesti Perearstide Seltsi juhatuse antud kohtumisel vähese etteteatamisaja tõttu osaleda ei saanud, kohalikke perearste teavitati kohtumisest 30.11., patsientidega täitunud vastuvõttude tõttu jäi 06.12 kohtumisel osalevate perearstide arv kasinaks.

13.12.2018 käskkirjaga määras Terviseamet 3000 patsienti laiali 22 nimistusse asukohtadega Setomaal, Põltsamaal ja Valgamaal kuni 50 kilomeetri kaugusel nende senisest perearstikeskusest. Nimistutesse määramise aluseks oli tähestikuline järjekord, kuid mitte patsientide perekondlik taust (esines perekondade lahutamist 3 erineva perearsti vahel), geograafiline paiknemine (arvesse ei võetud isiku reaalselt ja/või rahvastikuregistri elukohta, lähedust määratud perearstikeskusele ega võimalikku transpordiühendust.). Samuti määrati perearsti nimistusse isikud, kes ei elanud tema teeninduspiirkonnas, nt Põltsamaa nimistutesse määrati isikuid, kelle rahvastikuregistri aadress oli Hiiumaa, Harjumaa, Viljandimaa, Pärnumaa. Samuti määras Terviseamet nimistutesse inimesi üle nimistute lubatud piirsuuruse, seda ka piirkonnas, kus perearstil tõenäosus täita kohustus ületatud piirsuuruse korral leida nimistule abiarst (TTKS § 8 lg (4) 2)), on marginaalne.

14.12.2018 st 9 tööpäeva enne sundmääramise jõustumist andis Terviseamet loa alustada inimeste teavitust nende määramise kohta, mis tekitas kaose nimistutesse määratud patsientide seas ning häireid kõigi määramise osaliseks langenud praksiste töökorralduses. Kahe nimistu kohta avaldati määramisteed inimeste nimede ja isikukoodidega Ametlikes Teadaannetes.

Eesti Perearstide Seltsi hinnangul on Terviseamet 3000 isiku 2-nädalase etteteatamisega sundmääramisega rikkunud sotsiaalministri 07.12.2012 määruse nr 47 Perearsti nimistu moodustamise, muutmise ja võrdlemise alused ja kord ning perearsti nimistute piirarv § 7 lg (1) ja (2). Isikute perearsti nimistutesse määramine on aset leidnud küll lähtuvalt Terviseameti tervishoiuteenuste osakonna põhiülesannetest, kuid arvestades määramise viisi ning ajakava ning asjaolu, et Eesti Haigekassa andmetel on Eestis ka käesoleval hetkel perearstita üle 19 000 inimese, siis Terviseameti säärane sundmääramispraktika seab kvaliteetse perearstiabi osutamise sügavasse hädaohtu. Seda enam, et Eesti Perearstide Selts peab kvaliteetse perearstitöö jaoks optimaalseks nimistu piirsuuruseks 1600 inimest.

Seega palub Eesti Perearstide Selts Õiguskantsleri arvamust Terviseameti tegevuse õiguspärasuse kohta, kui Terviseamet likvideerib nimistud, millele nad asendust leida ei suutnud, teavitades sellest nimistutesse kuuluvaid inimesi 9 tööpäeva ette, sundmäärab teiste perearstide nimistutesse ca 3000 inimest, jagades nad meelevaldselt tähestiku järjekorras erinevate nimistute vahel laiali, lahutades perekonnad ning arvesse võtmata inimeste rahvastukuregistri järgset aadressi. Samuti on Eesti Perearstide Seltsi hinnangul Terviseamet inimeste sundmääramisel ignoreerinud allesjäänud perearstide teeninduspiirkonda ning perearsti nimistute piirsuurust. Eesti Perearstide Selts mõistab ja toetab vajadust et igal Eesti elanikul peab olema oma perearst, kuid see peaks olema tagatud meditsiinisüsteemi üldise korraldusega, mitte üksiku perearsti kohustuste ebaproportsionaalse suurendamisega.

Lugupidamisega
Eesti Perearstide Seltsi juhatus